

متن پرسش

سلام علیکم! حدیثی داریم بدین شرح: «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: مَنْ تَرَكَ التَّرْوِيحَ مَخَافَةَ الْعَيْلَةِ فَقَدْ أَسَاءَ بِاللَّهِ الظَّنَّ.» (الکافی ج ۵ ص ۳۳۰) حال در رابطه با این حدیث چند سوال داشتم: ۱- فرض بفرمائید جوانی مثلاً ۲۰ ساله باشد که بنشیند با خودش حساب کند بگوید من الان کار ندارم؛ بعد به دلیل درس و سربازی و ... حداقل تا ۳ ۴ سال دیگر نیز نمی توانم کار پیدا کنم. پدر پولداری نیز ندارم که تا زمانی که سر کار می روم خرجم را بدهد. خانه هم ندارم. سربازی نیز نرفته ام. و ... پس ازدواج نمی کنم. حال این شخص که ازدواج نمی کند به دلیل بحث مالی آیا طبق این حدیث به خدا سوء ظن دارد یا خیر دارد تدبیر می کند زندگی اش را؟! اگر این جوان سوء ظن دارد یعنی اگر در همین وضعیتی که هست برود ازدواج کند خدا همه مشکلاتش را حل می کند؟! یعنی به طور ناگهانی مثلاً سر کار می رود خانه پیدا می کند و ...؟! در صورتی که ما می بینیم در مورد خیلی ها این اتفاق نمی افتد. اما اگر این حدیث شامل این جوان نمی شود؛ پس منظور این حدیث چیست؟! ۲- به نظر می رسد محتوای این حدیث با آیه: «وَلَيْسَتَغْفِرِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» (النور: ۳۳) در تضاد است. چون از طرفی حدیث می گوید اگر کسی به خاطر مشکلات مالی و ترس از فقر ازدواج نکند؛ به خدا سوء ظن دارد. اما این آیه می گوید کسی که مشکل دارد فعلاً صبر کند تا خدا مشکلش را برطرف کند. البته به نظر می رسد این آیه با آیه قبلی نیز در تضاد باشد. چون آیه قبل می گوید اگر فقیرند خدا غنیشان می کند. اما اینجا می گوید تا وقتی مشکل دارند صبر کنند. بالاخره مشکل دارد طبق آن حدیث و آیه قبل ازدواج بکند یا طبق این آیه صبر کند؟!

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: نظر مبارکتان باشد که این حدیث با نظر به یک نوع زندگی ابراز شده که انسان‌ها مجبور نیستند برای جای دادن وسایل زندگی حداقل یک آپارتمان یک‌خوابه داشته باشند و برای درآمد اقتصادی حقوقی مناسب آن زندگی که کرایه‌ی آپارتمان آن برابر حقوق یک کارگر است داشته باشند. مشکل زندگی مدرن آن است که زندگی‌ها را سخت کرده‌اند و لذا از حکم خدا دور شده ایم. آری اگر پذیرفتیم به ساده‌ترین شکل در همان شهر و روستای خود زندگی کنیم و به ساده‌ترین کار حتی کارگر ساختمان دست زدیم، آیا باز هم این نوع تنگناها که می‌فرمایید به وجود می‌آید؟ چه کسی سبک زندگی را عوض کرد؟ آیا این کار را به گردن خدا بگذاریم یا به گردن خودمان؟ موفق باشید